

Súd: Okresný súd Trenčín
Spisová značka: 18C/16/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3118202853
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Lenka Kvasnicová
ECLI: ECLI:SK:OSTN:2020:3118202853.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trenčín sudkyňou Mgr. Lenkou Kvasnicovou v právnej veci žalobcu L. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX L., t. č. Z. na výkon väzby a ústav na výkon trestu odňatia slobody W., zastúpeného Advokátska kancelária KONCOVÁ & PARTNERS, s. r. o., so sídlom Kpt. Jaroša 29, Trenčín, IČO 47256907, proti žalovanej Slovenská republika, v konaní zastúpená Ministerstvom spravodlivosti SR, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy takto

rozhodol:

I. Žaloba sa z a m i e t a.

II. Žalovanému sa voči žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa podanou žalobou domáhal od žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 6.000 eur. Svoju žalobu odôvodnil tým, že bol uznesením tunajšieho súdu sp. zn. 0Tp/106/2014 zo dňa 18.12.2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 13.01.2015 vzatý do väzby vo veci prečinu krádeže, neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty. Väzba mu začala dňa 16.12.2014. Trestné konanie v danej veci bolo vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 6T/35/2015, pričom rozsudkom zo dňa 03.07.2015 bol spod obžaloby oslobodený. Z väzby bol prepustený dňa 04.06.2015 na základe uznesenia tunajšieho súdu sp. zn. 6T/35/2015 zo dňa 29.05.2015. Poznamenal, že štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom tomu, komu

-2-

18C/16/2018

bola takýmto spôsobom škoda spôsobená. Má za to, že nesprávnym postupom tunajšieho súdu mu bola spôsobená škoda značného rozsahu, a to najmä v oblasti jeho osobnej sféry. Orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi bol chápaný ako vinný zo spáchania predmetného trestného činu. Prípado bol aj medializovaný v dňoch 17. a 18.12.2014. Medializácia závažne zasiahla do jeho práv, ktorý sa v očiach spoločnosti stal kriminálnikom. Súdne konanie pošpinilo jeho povesť v okolí, v ktorom žil a narušil aj rodinné vzťahy. Pobyt vo väzbe vplýval negatívne na jeho rodinných príslušníkov ako aj na neho samého najmä z pohľadu psychiky. Zdôraznil, že pobyt vo väzbe a neustále osočovanie jeho osoby ako kriminálnika značne poznačilo jeho osobnosť a psychický stav. Má za to, že okresný súd svojim konaním mu spôsobil morálnu ujmu v podobe poškodenia dobrého mena v spoločnosti, poškodenia rodinných vzťahov, rozchod so svojou partnerkou, s ktorou plánoval budúcnosť. Zároveň táto skutočnosť výrazne zasiahla jeho duševné zdravie, keď začal trpieť depresívnymi stavmi. Žalobca ďalej uviedol, že žiadosťou zo dňa 04.09.2017 žiadal žalovaného o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Listom zo dňa 05.03.2018 mu bolo oznámené, že jeho nárok žalovaný považuje za nedôvodný, pretože neboli splnené zákonné predpoklady na vznik nároku

na náhradu škody. Poznamenal, že pre vznik zodpovednosti za škodu sa vyžadujú tieto predpoklady: 1) nezákonné rozhodnutie, zatknutie, zadržanie alebo iné pozbavenie osobnej slobody, rozhodnutie o treste alebo ochrannom opatrení, rozhodnutie o väzbe alebo nesprávny úradný postup - má za to, že v danom prípade bolo vydané nezákonné rozhodnutie o väzbe, 2) škoda, ktorej súčasťou sa rozumie aj nemajetková ujma, 3) príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom súdu a škodou - má za to, že príčinná súvislosť existuje, keďže pokiaľ by súd konal zákonným spôsobom, nebol by obmedzený na slobode nezotrval by vo väzbe 6 mesiacov. Zdôraznil, že v danom prípade nestačí iba samotné konštatovanie porušenia práva vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Preto si uplatňuje nemajetkovú ujmu vo výške 6.000 eur, pričom túto považuje s prihliadnutím na svoju osobu, svoj doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré mu vznikli v súkromnom živote a závažnosť následkov, ktoré mu vznikli v spoločenskom uplatnení za primeranú. V dôsledku týchto skutočností sa mu naštrbili vzťahy v rodine, v spoločnosti a v pracovnej sfére. V nadväznosti na vyjadrenie žalovaného žalobca uviedol, že nie je jeho vinou, že bol vzatý do väzby, pretože neexistuje kauzálny nexus medzi jeho právami a dôvodmi väzby. K výške uplatnenej nemajetkovej ujmy poznamenal, že zákon č. 215/2006 Z. z. stanovuje len maximálnu výšku odškodného, pričom on si uplatňuje sumu výrazne nižšiu. Zdôraznil, že po prepustení z posledného výkonu trestu pred vzatím do väzby sa snažil usporiadať si svoj život. Snažil sa zbaviť drogovej závislosti, býval u rodičov, ktorí mu pomáhali nájsť si prácu, príležitostne brigádoval, snažil sa vyhýbať sa osobám z minulosti a viac času trávil s rodinou. Po prepustení z väzby sa opätovne vrátil k svojmu životu, pretože stratil motiváciu k riadnemu životu. Aj v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody. Medializácia prípadu nedobre dopadala na jeho rodinu, najmä na otca, ktorý bol policajtom vo výslužbe.

2. Žalovaný s podanou žalobou nesúhlasil a túto žiadal v celom rozsahu zamietnuť. Uviedol, že podanú žalobu považuje za nezrozumiteľnú, keď si žalobca uplatňuje nemajetkovú ujmu z viacerých dôvodov, a to z nesprávneho úradného postupu ako aj z nezákonného rozhodnutia o väzbe. Označením viacerých pochybení žalobca sám spochybňuje existenciu príčinnej súvislosti medzi konkrétnym pochybením

-3-
18C/16/2018

a konkrétnou škodou. Poukázal pri tom na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 25Cdo/915/2005 zo dňa 26.04.2007 ako aj na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/32/2007 zo dňa 29.03.2007 a sp. zn. 5MCdo/13/2010 zo dňa 20.03.2012. Žalovaný ďalej uviedol, že pokiaľ si žalobca uplatňuje nemajetkovú ujmu titulom nesprávneho úradného postupu, potom žalobca nešpecifikoval, v čom konkrétne nesprávny úradný postup Okresného súdu Trenčín vzhliada, ani aké ustanovenie Trestného poriadku malo byť v súvislosti s jeho vzatím do väzby porušené. Postup orgánu verejnej moci, ktorý vyústi do rozhodnutia však nie je možné napadnúť prostredníctvom žaloby o náhradu škody z titulu nesprávneho úradného postupu, ale výlučne z titulu nezákonného rozhodnutia. Poukázal, že náhradu škody titulom rozhodnutia o väzbe je možné priznať len vtedy, ak si osoba väzbu nezavinila sama vlastným konaním, príp. opomenutím konania. Zastáva názor, že zavinenie žalobcu na vzatí do väzby treba skúmať z hľadiska dôvodov, pre ktoré bol žalobca do väzby vzatý, a to vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam, ktorú súd rozhodujúci o väzbe zvažoval, a ktorými vzatie do väzby odôvodnil. Žalobca bol vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, keďže tento väzobný dôvod vyplýva z trestnej minulosti žalobcu a v prípade ponechania na slobode by opätovne páchal trestnú činnosť. Žalobca bol v čase vzatia do väzby 6x priestupkovo riešený, 16x súdne trestaný, z toho 11x odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody a vo vzťahu k trestnému činu krádeže je špeciálnym recidivistom a je zjavné, že predchádzajúce tresty nevedli k náprave a vedeniu riadneho života bez páchania ďalšej trestnej činnosti. Dôvodnú obavu, že žalobca bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti vzhliadol súd aj v majetkových a sociálnych pomeroch žalobcu, keď tento nebol zamestnaný, nepoberal žiadne sociálne dávky, a teda bol bez pravidelného príjmu. Súd pri rozhodovaní o väzby vychádzal aj z výpovede Martina Chúpeka, ktorý vo svojej výpovedi potvrdil, že trestnú činnosť spáchal so žalobcom, ako aj z úradného záznamu, ktorý nekorešpondoval s výpoveďou žalobcu o mieste jeho pobytu v čase spáchania trestnej činnosti. Poznamenal, že pre posúdenie miery zavinenia obvineného na uvalení väzby je rozhodujúci zistený skutkový stav a konanie obvineného v čase pred rozhodnutím o väzbe. Neskôr vykonané dôkazy a nové skutočnosti, ktoré v konečnom dôsledku vedú k prepusteniu z väzby, príp. i k oslobodeniu spod obžaloby, nemôžu mať vplyv na hodnotenie stavu veci v čase rozhodnutia o väzbe. Má za to, že žalobca si väzbu zavinil sám, z ktorého dôvodu je vylúčené priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. K nemajetkovej ujme a k jej výške uviedol, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch predpokladá značnú mieru zásahu do osobnosti osoby, pričom výšku nemajetkovej ujmy je oprávnený ustáliť výlučne súd. Pri

určovaní výšky nemajetkovej ujmy je súd limitovaný § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., ktorý stanovuje hornú hranicu priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch odkazom na výšku odškodnenia upravenú v zákone č. 215/2006 Z. z.. Podľa § 5 tohto zákona, ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50-násobku minimálnej mzdy. Poškodený trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania má nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume 10-násobku minimálnej mzdy. Výška minimálnej mzdy v roku 2014 predstavovala sumu 352 eur. 10-násobok tejto sumy predstavuje 3.520 eur, pričom ide o maximálnu sumu, vo výške ktorej je možné odškodniť osobu poškodenú trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania, pričom žalobca takouto osobou nie je. Žalobcom nárokováná suma 6.000 eur je nepochybne neprimerane vysoká, nie je možné náhradu nemajetkovej ujmy, ktorej sa domáha žalobca, postaviť na roveň odškodneniu, alebo priznať viac, ako odškodnenie, na ktoré má nárok obeť znásilnenia. Finančná

-4-

18C/16/2018

kompenzácia má zmierniť spôsobenú nemajetkovú ujmu, avšak nie je možné priznávať neprimerane vysoké sumy, priznanie ktorých by mohlo bagatelizovať odškodňovanie zásahov do iných základných práv, ako sú život alebo ujma na zdraví. Podotkol, že ani samotná existencia rozhodnutia o väzbe neznamena automaticky nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ale je nevyhnutné nie len tvrdiť, ale najmä preukázať negatívny dopad rozhodnutia o väzbe a jeho vplyvy a následky na žalobcu. V danom prípade žalobca toto nijakým spôsobom nepreukázal. Vo vzťahu k medializácii prípadu namietol nedostatok pasívnej vecnej legitímácie, nakoľko nemôže niesť zodpovednosť za konanie tretích subjektov, t. j. médií. Vyjadril názor, že v dôsledku medializácie sa nemohol stať v očiach spoločnosti kriminálnikom a nemohlo dôjsť k poškodeniu jeho povesti, keďže v čase vzatia do väzby bol osobou 6x priestupkovo riešenou a 16x súdne trestanou, pričom v 11 prípadoch mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody. Ak je povesť žalobcu narušená, je to len v dôsledku jeho správania. Nie je mu zrejmé, ako mohlo dôjsť k narušeniu rodinných vzťahov, keď žalobca od roku 2006 až doposiaľ bol neprestajne vo výkone či už podmienených alebo nepodmienečných trestov, pričom z posledného výkonu trestu pred vzatím do väzby bol prepustený dňa 05.08.2014 a k ďalšiemu trestu bol odsúdený dňa 14.09.2015, t. j. ešte pred právoplatnosťou oslobodzujúceho rozsudku. K narušeniu vzťahov v pracovnej sfére poznamenal, že žalobca pred vzatím do väzby bol nezamestnaný, evidovaný na ÚPSVaR, pričom o svojej brigáde na vianočných trhoch nedoložil žiaden doklad. V otázke poškodenia duševného zdravia má za to, že zásah do duševného zdravia nie je možné stotožňovať s nemajetkovou ujmu, resp. premietnuť do náhrady nemajetkovej ujmy, pretože poškodenie zdravia je celkom iný nárok upravený v § 444 a nasl. Občianskeho zákonníka.

3. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu a oboznámením uznesenia tunajšieho súdu č. k. 6T/35/2015 zo dňa 29.05.2015, žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zo dňa 04.09.2017, oznámenia o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody zo dňa 05.03.2018, návrhu na vzatie do väzby zo dňa 17.12.2014, zápisnice o výsluchu žalobcu zo dňa 18.12.2014 a zistil nasledovný skutkový stav:

4. Uznesením tunajšieho súdu sp. zn. 6T/35/2015 zo dňa 29.05.2015 bol žalobca prepustený z väzby, nakoľko dôvod na jej ďalšie trvanie pominul. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplynulo, že žalobca bol uznesením sp. zn. 0Tp/106/2014 zo dňa 18.12.2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23Tpo/2/2015 zo dňa 13.01.2015 vzatý do väzby z dôvodu, že bol 16x súdne trestaný, z toho 11x vykonával nepodmienečný trest odňatia slobody a podľa odpisu z registra trestov je špeciálnym recidivistom vo vzťahu k páchaniu trestného činu krádeže. Naposledy bol odsúdený trestným rozkazom tunajšieho súdu sp. zn. 3T/51/2013 zo dňa 09.08.2013, právoplatným dňa 14.09.2013, pre prečin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi k súhrnnému trestu odňatia slobody v trvaní 2 roky a 2 mesiace. Trest vykonal dňa 05.08.2014. Dôvodná obava z pokračovania v trestnej činnosti bola umocnená jeho sociálnymi a majetkovými pomermi, keďže bol nezamestnaný, evidovaný na ÚPSVaR, nepoberal žiadne sociálne dávky a bol bez akéhokoľvek pravidelného príjmu, pričom za pravidelný príjem nemožno považovať brigádu na vianočných trhoch.

-5-

18C/16/2018

5. Žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zo dňa 04.09.2017 požiadal žalovaného o prerokovanie nároku na náhradu škody a následné nahradenie nemajetkovej ujmy vo výške 6.000 eur titulom nesprávneho úradného postupu ako aj titulom nezákonného rozhodnutia o väzbe. Žalovaný oznámením zo dňa 05.03.2018 oznámil žalobcovi, že jeho žiadosť považuje za nedôvodnú.

6. Prokurátor návrh na vzatie žalobcu do väzby odôvodnil tým, že žalobca bol 16x súdne trestaný za rôznu, prevažne majetkovú trestnú činnosť. Dňa 05.12.2014 bol prepustený na slobodu po vykonaní nepodmienečného trestu odňatia slobody uloženého v konaní tunajšieho súdu sp. zn. 3T/51/2013.

7. Zo zápisnice o výsluchu žalobcu dňa 18.12.2014 vyplynulo, že je slobodný, brigáduje na vianočných trhoch, je vedený na ÚPSVaR Trenčín, pravidelne sa dostavuje k mediáčnej úradníčke. Po zdravotnej stránke sa cíti v poriadku, lieky neberie žiadne. Zotrvál na svojej výpovede urobenej pred vyšetrovateľom a zdôraznil, že trestnej činnosti sa nedopustil.

8. Z výpovede žalobcu v tomto konaní vyplynulo, že do väzby sa dostal za niečo, čo nespravil. Od začiatku tvrdil, že takéto niečo neurobil. Potom sa to aj potvrdilo, keď ho súd oslobodil a bol prepustený z väzby. Väzba mu „zabila“ život. Keď sa prípad medializoval, rodičia ho začali obviňovať, neverili mu. Mal v tom čase aj priateľku, s ktorou má 4 ročného syna. Táto väzba v ňom zmarila akúkoľvek motiváciu k riadnemu životu. Dovtedy sa snažil, brigádoval, nekontaktoval sa s ľuďmi, s ktorými predtým. Brigádoval v spoločnosti N. každý deň asi 3 mesiace. Po prepustení z väzby sa už do brigády nevrátil, nakoľko tam už jeho kamarát nepracoval a nepomohol mu toto vybaviť. Po prepustení z väzby nastúpil výkon trestu asi v 10/2015. Vykonával trest za marenie úradného rozhodnutia. Následne bol odsúdený za krivú výpoveď na trest v trvaní 4,6 roka. Tento naďalej vykonáva. O jeho kriminálnej minulosti dovtedy nikto nevedel a keď, tak len nejaký malý okruh ľudí. Po medializácii na neho viacerí začali ukazovať, že je kriminálnik. Keď ho zobrali a bol v CPZ, psychicky sa zrútil, pretože vedel, že je nevinný a do väzby nechcel ísť. Počas celej väzby bral antidepresíva a lieky na spanie. Predtým sa liečil zo závislosti na narkotikách. Väzba narušila aj jeho rodinný život, mal priateľku, s ktorou má dieťa, a potom, čo ho zobrali do väzby, o ňu prišiel. Jeho mama ju utvrzovala v tom, že daný skutok spáchal a ona si po 2 mesiacoch od nástupu do väzby našla inú známosť. Počas väzby sa mu rozpadol vzťah s priateľkou, neprišla za ním ani raz, ani jeho mama za ním neprišla. Teraz sa s rodičmi kontaktuje, stále ho majú radi a bývať môže u nich vtedy, keď poslúcha. Keď robil zlobu, radšej u nich nebol, aby to nevideli. Kontakt so synom má zabezpečený. To, že pred vyšetrovateľom hovoril pravdu sa potvrdilo hneď, pretože ja policajtom presne povedal, kde bol a s kým bol a dal im aj na tieto osoby tel. kontakt. Následne boli tieto osoby vypočuté a potvrdilo sa to, čo hovoril. Čo sa týka trestu za marenie úradného rozhodnutia uviedol, že mal zobratý vodičák a napriek tomu šoféroval auto. Bol si vedomý tejto skutočnosti, a preto sa aj priznal OČTK. Celkovo je odsúdený za 4 skutky marenia úradného rozhodnutia. Odsúdený je aj za trestný čin krivej výpovede.

9. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákon (ďalej len „zákon“), štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci

-6-

18C/16/2018

- a) nezákonným rozhodnutím,
- b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
- d) nesprávnym úradným postupom.

10. Podľa § 8 ods. 5 písm. b) zákona, právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak bol oslobodený spod obžaloby.

11. Podľa § 8 ods. 6 písm. a) zákona, právo na náhradu škody nevznikne, ak si osoba uloženie trestu, ochranného opatrenia alebo väzbu zavinila sama.

12. Podľa § 9 ods. 1 zákona, štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon

alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné preťahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb; za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky a postup alebo výsledok postupu vlády Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 119 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky.

13. Podľa § 15 ods. 1 zákona, nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len "žiadosť") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

14. Podľa § 16 ods. 1 prvá veta zákona, ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

15. Podľa § 17 ods. 1, 2, 3 zákona, uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na

- a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
- b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
- c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
- d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

16. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že žaloba podaná žalobcom nie je dôvodná.

17. Ako vyplýva z ustanovenia § 15 zákona, skôr ako poškodený svoj nárok uplatní na súde, je povinný tento prerokovať s príslušným orgánom. Až keď príslušný orgán nárok poškodeného neuspokojí, môže sa poškodený obrátiť so žalobou na súd.

-7-

18C/16/2018

V súdnej veci bol dodržaný zákonom predpísaný postup, keď žalobca sa žiadosťou zo dňa 04.09.2017 obrátil na žalovaného ako príslušný orgán s požiadavkou prerokovania jeho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaný jeho nárok neuspokojil, čo žalobcovi oznámil oznámením zo dňa 05.03.2018. S poukazom na uvedené možno konštatovať, že základná podmienka pre podanie žaloby bola splnená.

18. Žalobca svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy odvodzuje jednak od nesprávneho úradného postupu a jednak od nezákonného rozhodnutia o väzbe. Nesprávny úradný postup zadefinoval Najvyšší súd SR vo svojich rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo 24/2004, sp. zn. 2 Cdo 205/2009. Podľa nich možno všeobecne a v súlade s ustálenou súdnou praxou nesprávny úradný postup vymedziť tak, že ide o porušenie právnou normou predpísaného postupu štátneho orgánu, resp. o porušenie účelu postupu štátneho orgánu, ktorý - či už súvisí s rozhodovacou činnosťou štátneho orgánu, alebo s ňou nesúvisí - nenašiel svoj bezprostredný výraz vo vydanom rozhodnutí. Nesprávnym úradným postupom sa rozumie porušenie pravidiel pre správanie sa štátneho orgánu pri jeho činnosti a spravidla ide o postup, ktorý s rozhodovacou činnosťou nesúvisí. Nesprávnym úradným postupom treba rozumieť akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel ustanovených právnymi predpismi. Zákon však rozlišuje dva typy konania štátneho orgánu, ktoré vedú k vzniku škody, a to nezákonné rozhodnutie a nesprávny úradný postup. Pojem nesprávny úradný postup ďalej nedefinuje, treba ho však vykladať ako akékoľvek iné porušenie právnych noriem, ktoré nie je rozhodnutím a nemalo smerovať k vydaniu rozhodnutia. V konečnom dôsledku ide o právne ošetrenia zodpovednosti štátu za úkony, ktoré nemožno kvalifikovať ako rozhodnutie (či opomenutie rozhodnutia). Nesprávnym úradným postupom je teda

porušenie pravidiel predpísaných právnymi normami pri činnosti štátneho orgánu, a to obzvlášť takej, ktorá nevedie k vydaniu rozhodnutia. Aj keď nie je vylúčené, aby škoda, za ktorú štát zodpovedá, bola spôsobená i nesprávnym úradným postupom v rámci rozhodovacej činnosti, je pre túto formu zodpovednosti určujúce, že úkony tzv. úradného postupu samy osobe k vydaniu rozhodnutia nevedú, a ak je rozhodnutie vydané, bezprostredne sa v jeho obsahu neodráža. Pokiaľ orgán verejnej moci zisťuje, či posudzuje predpoklady pre rozhodnutie, zhromažďuje podklady (dôkazy) pre rozhodnutie, hodnotí zistené skutočnosti, právne posudzuje a pod., ide o činnosti priamo smerujúce k vydaniu rozhodnutia. Prípadné nesprávosti či vady tohto postupu sa potom prejavia práve v obsahu rozhodnutia a môžu byť zvažované jedine z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Vzhľadom ku skutočnosti, že žalobca nesprávny úradný postup vidí v postupe tunajšieho súdu, ktorý ho vzal do väzby, keď z predložených dôkazov mal za to, že dôvod väzby je daný, možno konštatovať, že žalobcom napádaný postup spočíva v činnosti súdu, ktorá priamo smeruje k vydaniu rozhodnutia (súd hodnotil zistené skutočnosti a predložené dôkazy), a preto s poukazom na vyššie uvedené tento postup súdu nemôže byť dôvodom pre uplatňovanie nároku na náhradu škody vyplývajúcu zo zodpovednosti štátu pri výkone verejnej moci. Z tohto pohľadu prichádza do úvahy len zodpovednosť štátu spôsobenú nezákonným rozhodnutím.

19. Žalobca si svoj nárok uplatnil aj titulom nezákonného rozhodnutia o väzbe, preto sa súd zaoberal otázkou, či z tohto dôvodu sú splnené podmienky pre priznanie žalobcom požadovanej nemajetkovej ujmy. V zmysle § 8 ods. 5 písm. b) zákona je základným predpokladom vzniku práva na náhradu škody voči štátu skutočnosť, že ten, kto bol vzatý do väzby, bol následne spod obžaloby oslobodený. V danej veci bol žalobca

-8-

18C/16/2018

vzatý do väzby uznesením tunajšieho súdu sp. zn. 0Tp/106/2014, pričom následne bol spod obžaloby oslobodený. Táto skutočnosť vyplynula z tvrdení žalobcu, ktoré neboli žalovaným rozporované. Základná podmienka vzniku práva na náhradu škody voči štátu je tak daná. Na druhej strane však právo na náhradu škody nevznikne, ak si osoba väzbu zavinila sama. Súd preto skúmal, či si žalobca zavinil, resp. nezavinil väzbu sám. Posudzovanie viny obvineného na vzatí do väzby je náročnou otázkou. K vylúčeniu nároku na odškodnenie za väzbu nestačí, že tu bol zákonný dôvod väzby, ale treba, aby si obvinený sám väzbu zavinil. Predpokladá sa vždy určité konkrétne konanie obvineného, ktorým dal príčinu na uvalenie väzby. Vyžaduje sa, aby toto konkrétne konanie obvineného bolo aj preukázané, napr. ovplyvňovanie svedkov, pokus o útek, odstraňovanie dôkazov a pod. Nemožno preto jednoznačne vidieť zavinenie na uvalení väzby len v tom, že išlo o osobu niekoľkokrát súdne trestanú pre majetkové a iné delikty a vzhľadom na osobu páchatela je nebezpečenstvo, že by mohol ujsť alebo sa skrývať, aby sa vyhol trestnému stíhaniu a trestu a že je tu dôvodná obava, že by mohol aj naďalej pokračovať v páchaní trestnej činnosti obdobnej povahy. V súdnej veci bol žalobca vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a to najmä s poukazom na jeho predchádzajúcu trestnú minulosť, keď dovtedy bol 16x súdne trestný, z toho 11x vykonával nepodmienečný trest odňatia slobody a vo vzťahu k trestnému činu krádeže sa považoval za špeciálneho recidivistu. Z výkonu posledného trestu bol prepustený len dňa 05.08.2014 (pozn. v návrhu na vzatie do väzby bol uvedený dátum vykonania trestu 05.12.2014. Úradnou činnosťou však súd zistil, že správne má byť dátum 05.08.2014). Ďalším dôvodom bolo aj to, že nemal pravidelný príjem, bol nezamestnaný a nepoberal žiadne sociálne dávky, z čoho plynula obava, že si bude prostriedky na obživu zadovážovať trestnou činnosťou. Z uvedeného vyplýva, že výlučným dôvodom vzatia žalobcu do väzby bola jeho trestná minulosť a obava, že bude naďalej pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Z obsahu spisu tunajšieho súdu sp. zn. 0Tp/106/2014 ani z návrhu na vzatie do väzby však nevyplývalo žiadne také konkrétne konanie žalobcu, ktorým by dal príčinu na uvalenie väzby. Len na okraj sudca pre prípravné konanie dal do pozornosti nutnosť preveriť výpoveď žalobcu, ktorá sa nezhodovala s výpoveďami iných účastníkov trestného konania. V konečnom dôsledku sa verzia žalobcu potvrdila. S poukazom na uvedené dospel súd k záveru, že žalobca si väzbu nezavinil sám.

20. Z ustanovenia § 17 zákona vyplýva, že poškodený nezákonným rozhodnutím o väzbe má právo na náhradu nemajetkovej ujmy, avšak len za predpokladu, že samotné konštatovanie porušenia práva je nedostatočné. Je potrebné si uvedomiť, že väzba v dôsledku nezákonného rozhodnutia nepochybne znamená sama o sebe pre poškodeného určitú imateriálnu ujmu, to však ale poškodeného nezbavuje povinnosti preukázať, v prípade uplatňovania jej peňažnej náhrady, vznik tejto nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života, ako aj to, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočné

účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy. V danom prípade žalobca tvrdil, že väzba zasiahla do jeho rodinného, pracovného života, dobrej povesti, zhoršila jeho zdravotný stav a v dôsledku medializácie aj do spoločenského života, keď okolie začalo na neho nazerať ako na kriminálnika. Žiadne zo svojich tvrdení však dôveryhodne nepreukázal. Čo sa týka zásahu do rodinného života, žalobca tvrdil, že sa mu rozpadol vzťah s priateľkou, s ktorou plánoval spoločnú budúcnosť a s ktorou má 4-ročného syna a že jeho väzbou trpeli najmä jeho rodičia. Vo vzťahu k tomuto tvrdeniu súdu neponúkol žiaden dôkaz. Práve naopak, z jeho výpovede vyplynulo, že rodičia ho stále

-9-

18C/16/2018

majú radi, kontaktujú sa, prostredníctvom nich má zabezpečený aj kontakt so synom a bývať môže u nich. Vo vzťahu k partnerskému životu je veľmi otáznne, či sa mu tento rozpadol v dôsledku väzby, alebo v dôsledku opätovného nástupu do výkonu trestu. Tieto pochybnosti súdu vyplývajú z tvrdenia žalobcu o veku jeho dieťaťa. Ak v roku 2020 má dieťa 4 roky, narodilo sa v roku 2016 a potom sa partnerský vzťah žalobcu nemohol rozpadnúť z dôvodu väzby v roku 2014. Rovnako aj v otázke zásahu do pracovného života sa žalobca obmedzil len na strohé tvrdenia, pričom súd vzhliadol zásadný rozpor vo výpovedi žalobcu v tomto konaní a v jeho výpovedi pred rozhodnutím o väzbe. Žalobca v tomto konaní vypovedal, že pred vzatím do väzby pracoval v spoločnosti N.s cca 3 mesiace. Pred sudcom pre prípravné konanie v rámci rozhodovania o návrhu na vzatie do väzby však vypovedal, že brigáduje na vianočných trhoch. Súd ako pravdivejšiu vyhodnotil výpoveď žalobcu pred sudcom pre prípravné konanie, nakoľko bola učinená bezprostredne v čase, keď túto činnosť mal žalobca vykonávať, pričom brigádu v spoločnosti N.s žalobca udáva až s odstupom takmer 6 rokov. Z hľadiska zásahu do pracovného života je podstatný rozdiel, či žalobca vykonával brigádnu činnosť aspoň ním udávané 3 mesiace, alebo len počas predvianočného obdobia. Kým výkon pracovnej činnosti aspoň 3 mesiace by mohol nasvedčovať, že žalobca sa zaradil do pracovného procesu a vyvíja snahu viesť riadny život a zabezpečiť si prostriedky na obživu riadnym spôsobom a vzatie do väzby mu v tomto zabránilo, výkon práce na vianočných trhoch tomuto rozhodne nenasvedčuje, nakoľko sa jedná len o krátkodobú činnosť v trvaní maximálne 4 týždne v roku bez možnosti ďalšieho výkonu tejto činnosti. Preto aj prerušenie takejto činnosti v dôsledku väzby nedopadá na žalobcu a jeho pracovný život tak negatívne, ako by tomu bolo v prvom prípade. V tomto smere súd vyhodnotil tvrdenie o výkone brigádnickej činnosti v spoločnosti N. ako účelové, vykonané v úmysle presvedčiť súd o závažnom zásahu rozhodnutia o väzbe do pracovnej oblasti života žalobcu. Ďalšou oblasťou, do ktorej podľa názoru žalobcu malo byť rozhodnutím o väzbe zasiahnuté, bola jeho dobrá povesť a jeho spoločenský život, keď v dôsledku medializácie nazeralo okolie na neho ako na kriminálnika. V tejto súvislosti súd pripomína, že žalobca v čase vzatia do väzby bol už 16x súdne trestaný, z toho 11x vykonal nepodmienečný trest odňatia slobody. Dovoľávanie sa zásahu do dobrej povesti rozhodnutím o väzbe tak vyznieva prinajmenšom ironicky. Dobrú povesť si žalobca poškodil sám, svojím konaním v minulosti a rovnako, ak okolie nazeralo na neho ako na kriminálnika, nebolo to spôsobené výlučne rozhodnutím o väzbe a medializáciou prípadu, ale bezpochyby v prvom rade jeho predchádzajúcim konaním. Súd neuveril žalobcovi, že o jeho trestnej minulosti do momentu medializácie nikto nevedel, a to najmä s poukazom na obec, v ktorej žalobca žil. Jedná sa o malé mestečko, kde sa ľudia navzájom poznajú oveľa viac ako vo veľkom meste, a preto je veľmi málo pravdepodobné, že by sa okolie nedozvedelo o žalobcovej trestnej minulosti skôr ako bol vzatý do väzby. V neposlednom rade nárok na náhradu nemajetkovej ujmy odôvodňoval zhoršeným zdravotným stavom, keď v dôsledku väzby začal trpieť depresiami. Podobne ako vyššie uvádzané tvrdenia, ani toto žalobca nijak nepreukázal. Nepredložil žiadnu lekársku správu, z ktorej by vyplývala pravdivosť jeho tvrdení. Zhrnúc uvedené dospel súd k záveru, že žalobca nijakým spôsobom nepreukázal vznik nemajetkovej ujmy v oblastiach ním tvrdených. Napriek tomu súd zastáva názor, že nezákonným rozhodnutím o väzbe došlo k zásahu do práv žalobcu minimálne v podobe obmedzenia jeho osobnej slobody. Na reparáciu tohto zásahu však vzhľadom na osobu žalobcu, ktorý po prepustení z väzby naďalej pokračoval v páchaní úmyselnej trestnej činnosti a za túto aj v súčasnosti vykonáva

-10-

18C/16/2018

nepodmienečný trest odňatia slobody, bude úplne postačovať samotné konštatovanie porušenia práva.

21. S poukazom na uvedené, keď žalobca dostatočne nepreukázal vznik nemajetkovej ujmy v dôsledku nezákonného rozhodnutia o väzbe a za zistenia, že zásah do práv žalobcu spôsobený rozhodnutím o väzbe je napravitelný konštatovaním porušenia práva, zamietol súd žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu.

22. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

23. V predmetnej veci mal plný úspech žalovaný, preto mu súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou podpísaného súdu ku Krajskému súdu v Trenčíne, pokiaľ sa tohoto práva po vyhlásení rozsudku účastníci výslovne nevzdali.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 132 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.